

KPM.0003.1055.2023

Pani
Margareta Skerska-Roman
Pan
Maciej Krużewski
Pan
Bartosz Szymanski
Radni Miasta Torunia

Szanowne Pani, Szanowni Panowie, Radni!

W odpowiedzi na interpelację, złożoną w dniu 18.05.2023r., informuję, że uchwała nr 1065/23 RMT z dnia 20.04.2023r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Torunia na potrzeby przygotowania i realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji pn. „Program Rewitalizacji Torunia do roku 2027”, została przygotowana w oparciu o „Diagnozę służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Torunia”, którą udostępniono podczas konsultacji społecznych projektu ww. uchwały, trwających od 7 lutego do 10 marca 2023r. Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji została szczegółowo opisana w Diagnozie jw.; jest ona powszechnie stosowana w analizach służących wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Jej podstawą jest analiza porównawcza wskaźników świadczących o koncentracji problemów w sferze społecznej oraz w sferach: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, przyporządkowanych do wcześniej zdefiniowanych jednostek analitycznych. Podejście takie zastosowano w wielu innych miastach o statusie miast wojewódzkich, zakładając, że jednostki analityczne, które w analizie porównawczej charakteryzowały się koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w jednej z innych sfer, w całości były wskazywane jako obszar zdegradowany, a następnie jako obszar rewitalizacji. Różnice w metodyce mogą polegać na sposobie wyznaczenia jednostek analitycznych, jednak nie ma podstaw, aby stwierdzić, że w przypadku Torunia wybrany sposób jest nieprawidłowy.

Każdy z podobszarów może być zróżnicowany wewnątrz pod względem sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, czy środowiskowej. Występowanie w jakimś podobszarze rejonów charakteryzujących się relatywnie lepszą sytuacją w którejś ze sfer należy uznać jako potencjał podobszaru, który może być wykorzystany w procesie jego rewitalizacji. Wyłączenie takich rejonów z obszaru rewitalizacji może z kolei niekorzystnie wpłynąć na sam proces rewitalizacji. Podobszary: Stare Miasto, Podgórz i Bydgoskie Przedmieście zamieszkują osoby o różnych zdolnościach do kreowania zmian w swoim otoczeniu. Włączenie do obszaru rewitalizacji całych jednostek, pokrywających się m.in. z jednostkami pomocniczymi i historycznie ukształtowanymi osiedlami miasta, może być motywacją dla całego środowiska społecznego do zaangażowania

się na rzecz zmian, które będą prowadzić do wyprowadzenia podobszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego. W związku z tym, wyznaczenie obszaru rewitalizacji w Toruniu jest uzasadnione.

Rewitalizacja to kompleksowy proces naprawczy, który powinien dokonać się zarówno w sferze społecznej, jak i w innych, które wykazały stan kryzysowy. Zgodnie z ustawą z dnia 19.10.2015r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28), proces ten może być prowadzony tylko i wyłącznie na obszarze rewitalizacji. Sugerowane podczas dyskusji na sesji wyznaczenie jako obszarów rewitalizacji miejsc o niewielkiej powierzchni, mniejszych niż podobszary, które zaproponowano w projekcie uchwały, ogranicza przestrzennie prowadzenie projektów infrastrukturalnych, ale także ważnych inicjatyw „miękkich” w miejscach zaadaptowanych na cele społecznie użyteczne. Może zdarzyć się sytuacja, w której projekt społeczny realizowany będzie na nowym osiedlu, ale uczestnikami będą osoby z ulic znajdujących się w starej tkance danego obszaru. Ponadto, ważnym argumentem przeciw takiemu podejściu jest ryzyko stygmatyzacji miejsc i społeczności jako problematycznych, czy patologicznych. Już samo użycie określenia „enklawy, które ciągną w dół” jest psychologicznie i społecznie wykluczające, dlatego tym bardziej podczas delimitacji powinno się rezygnować z indykatywnego wskazywania tego typu przestrzeni.

Ryzyko chybionego skierowania interwencji na wspomniany podczas sesji w dniu 20.04.2023r. obszar tzw. „nowego” Bydgoskiego Przedmieścia nie jest realne. Wszystkie programy rewitalizacji Torunia, które wyznaczały do rewitalizacji obszarowy, a nie punktowy teren, bez względu na to, czy były to programy powstałe w oparciu o ustawę, czy o wytyczne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, ze starannością i rozważą dopasowywały kierunki działań oraz projekty tak, aby efektywnie niwelować rozpoznane podczas diagnozy problemy. Przez około 15 lat zrealizowano blisko 160 projektów i każdy prowadzony był w tkance cennej historycznie. Projekty dobierają osoby wykwalifikowane, zarówno jeśli chodzi o ekspertów zewnętrznych, jak i pracowników Urzędu Miasta Torunia. Dlatego obawa o nieadekwatność dopasowania interwencji wydaje się nieuzasadniona, tym bardziej, że odbiór wszystkich trzech podobszarów rewitalizacji przez mieszkańców Torunia poprawił się.

Podczas dyskusji na sesji jw. ujawniły się dwa sprzeczne dążenia: zmniejszenie obszarów do indywidualnych miejsc, tzw. „enklaw” oraz powiększenie obszaru rewitalizacji o inne podobszary zdegradowane, zgodnie z ustawowymi limitami obszarowymi i ludnościowymi. Zaproponowane przez Państwa Radnych Klubu Platforma.Nowoczesna Koalicja Obywatelska punktowe wyznaczenie obszarów rewitalizacji w przestrzeni całego Torunia jest sprzeczne z zasadami rewitalizacji, zakładającymi, że ma być ona działaniem skoncentrowanym terytorialnie, finansowo oraz obszarowo, tak aby rezultat podejmowanej interwencji był zauważalny i odczuwalny. Ma działać na zasadzie kuli śniegowej, która może być rozumiana jako inicjatywa miasta, zachęcająca do podejmowania działań oddolnych przez samych mieszkańców.

Zaproponowany w uchwale nr 1065/23 podział jest optymalny, zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, że środki finansowe są ograniczone, a dotychczasowe granice możliwej interwencji „społecznej”, zgodnie z inicjatywą Komitetu Rewitalizacji, powołanego Zarządzeniem Prezydenta Miasta Torunia Nr 243/22 z dnia 20.07.2022r., zostały poszerzone na cały obszar zdegradowany (wcześniej obejmowały tylko obszar rewitalizacji). W praktyce oznacza to, że

podmioty biorące udział w naborach konkursowych na implementację inicjatyw miękkich, mogą otrzymać dodatkowe punkty za prowadzenie tam projektów.

Odnosząc się do zarzutu wykorzystania Gminnego Programu Rewitalizacji tylko do pozyskania środków zewnętrznych, zapewniam, że dokument jest przede wszystkim narzędziem programowania procesu naprawczego w miejscach wymagających interwencji. Jeśli jednak istnieje możliwość pozyskania środków wspomagających budżet miasta, należy taką możliwość wykorzystać, ponieważ oznacza ona rozwój. Nie ma ekonomicznego uzasadnienia, aby nie ubiegać się o dofinansowanie działań, w sytuacji, gdy takie środki zabezpieczono dla wybranych miast województwa kujawsko-pomorskiego, w tym dla Torunia.

Jednakowoż, należy mieć na uwadze, że dofinansowanie w ramach priorytetu 5 Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027 przeznaczone jest tylko na tzw. „działania twarde”. Na wsparcie działań społecznych przewidziano inne priorytety ww. Funduszu, a także środki gminne. Należy zaznaczyć, że szereg zadań wspomagających proces rewitalizacji pochodzić będzie z budżetu gminy. Przykładem takich inicjatyw może być Program „Moje Podwórko”, budżet obywatelski, czy coroczne konkursy ogłaszane przez miasto dla organizacji pozarządowych. Te i inne inicjatywy wspomagające dodatkowo rewitalizację, także niewspółfinansowane ze środków Unii Europejskiej, będą również przedmiotem programu rewitalizacji.

Przytoczony w interpelacji przykład programu rewitalizacji Katowic trudno porównać z opracowywanym Gminnym Programem Rewitalizacji Torunia pn. „Program Rewitalizacji Torunia do roku 2027”. Lokalne programy opierają się na innych niż programy gminne normatywach prawnych. Z reguły lokalne programy rewitalizacji tworzone są na podstawie zasad lub wytycznych urzędów marszałkowskich oraz ustawy o samorządzie gminnym. Te, które zostały uchwalone przed 2023r. nie musiały uwzględniać zapisów ww. ustawy o rewitalizacji, ponieważ do tego roku obowiązywało *vacatio legis*. Ponadto, przytaczany podczas sesji RMT w dniu 20.04.2023r. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Katowice został uchylony w wyniku przyjęcia obecnie obowiązującej Uchwały XLVII/1043/22 z dnia 28.04.2022r. Co ważne, od 2023r., chcąc prowadzić proces rewitalizacji, miasto Katowice, jako ośrodek miejski liczący powyżej 50 tys. mieszkańców, będzie musiało oprzeć się na ustawie o rewitalizacji. Jednak podstawową różnicą między Toruniem a Katowicami jest inny podział miasta, który skutkuje różnym sposobem gromadzenia danych. Katowice posiadają administracyjnie ustalone dzielnice, dane agregowane przez wszystkie zajmujące się tym podmioty zbierane są według tożsamyh schematów. Kiedy więc przychodzi do wydzielenia z istniejących dzielnic mniejszych obszarów, operowanie zebranymi danymi jest dużo prostsze niż w przypadku Torunia.

Większość kwestii i zagadnień opisanych w interpelacji Państwa Radnych, poruszana była podczas ww. konsultacji społecznych, dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Torunia, które były okazją do zgłoszenia zarówno uwag ustnych, jak i pisemnych (na formularzach), a także do wyjaśnienia wątpliwości odnośnie szczegółów technicznych i merytorycznych przeprowadzonej Diagnozy. Przestrzeń do szerszej dyskusji zapewniono na otwartym spotkaniu konsultacyjnym, które odbyło się 15 lutego br. Wszystkie zgłoszone uwagi podlegały szczegółowej analizie; zawarto je w raporcie końcowym z konsultacji, który opublikowano m.in. na toruńskiej stronie biuletynu informacji publicznej.

Nadmieniam także, że projekt uchwały, której dotyczy interpelacja, przedłożony do rekomendacji Komitetowi Rewitalizacji, funkcjonującemu w Toruniu od 2018r., a w obecnym składzie – od 2022r. (w tym troje przedstawicieli Rady Miasta Torunia, po 1 z każdego z Klubów Radnych), został jednogłośnie zaopiniowany przez to gremium pozytywnie.

Z poważaniem

Prezydent Miasta Torunia

Michał Zaleski